

Aan de slag met klimatrisico's

De kans dat de opwarming van de aarde beperkt blijft tot de anderhalve graad waaraan wereldleiders zich in Parijs committeerden is nihil. Dat concludeerde het wereldklimaatpanel IPCC begin oktober in een nieuw rapport, gebaseerd op 6000 recente onderzoeken. Alleen 'snelle, verrijkende en ongekende veranderingen in alle onderdelen van de samenleving' zouden de opwarming nog kunnen beperken.

Is het dan hopeloos? Nee, zeggen de wetenschappers. De opwarming beperken 'is mogelijk binnen de wetten van de natuurkunde en de scheikunde', maar vereist wereldwijd ongekende veranderingen waar leiders op dit moment niet toe bereid of in staat lijken.

Dezelfde soort alarmerende boodschap hoorden wij van de wetenschappers van de Universiteit van Groningen en de European Space Agency (ESA) die mee waren op onze expeditie naar Spitsbergen met de financiële sector in april dit jaar. Tijdens de expeditie in het Noordpoolgebied zagen we met eigen ogen wat klimaatverandering doet, namelijk het opwarmen van de aarde en smeltende gletsjers. Tijdens de reis zijn de deelnemers, veelal managers en bestuursleden van banken en verzekeraars, van het hoofd naar het hart gegaan en zijn er diverse plannen ontwikkeld met elkaar om in actie te komen tegen klimaatverandering. Die plannen zijn we nu aan het uitvoeren.

DAARBIJ ZIJN DRIE RISICO'S TE ONDERSCHIEDEN DIE VOOR UW VAK STEEDS BELANGRIJKER WORDEN ALS VERZEKERAAR

Even terug naar die 'snelle, verrijkende en ongekende veranderingen in alle onderdelen van de samenleving'. Hoe gaan we die bereiken? Daarbij willen we een onderscheid maken tussen wat voor u als lezer van belang is, wat u kunt doen en waar we onze klanten mee in beweging kunnen krijgen. U en uw organisatie hebben daar een cruciale rol in.

Klimaatverandering zien we overal om ons heen. Het is uit de wetenschappelijke koker gekomen en staat nu hoog op de sociaaleconomisch agenda, omdat het een risico vormt voor onze samenleving en voor de bedrijven waar we in werken. Daarbij is het opbouwen van sociaal-

A. de Horde is zelfstandig duurzaamheidsadviseur in de financiële sector en is mede-organisator van de Spitsbergen Expeditie afgelopen april. Foto: Tessa Witvoet

P. Lugtigheid is Head of Responsible Business bij Aegon Nederland. Hij leidt bij Aegon NL de Roadmap Responsible Business 2022 op weg naar nog meer Verantwoord en Duurzaam Bedrijf. Samen met Anita is hij actief in de Spitsbergen Expeditie en de Spitsbergen Ambitie.

economische veerkracht (*climate resilience*) tegen de toenemende impact van extreme weersomstandigheden en preventief risicobeheer en adaptieve strategieën (*climate adaptation*) nodig. We moeten zo snel mogelijk overstappen naar een koolstofarme economie. Dat vereist investeringen in onze infrastructuur. Het moet goed gepland zijn en een voorspelbaar pad volgen met strategische afstemming in alle lagen zoals de overheid en met de particuliere sector.

WE MOETEN ZO SNEL MOGELIJK OVERSTAPPEN NAAR EEN KOOLSTOFARME ECONOMIE

Paradigma's zijn zichtbaar aan het verschuiven, maar niet snel genoeg. De verzekeringsmarkt speelt een vitale rol; ze heeft inzicht in risico's, ze heeft kapitaal, ze kijkt ver en lang vooruit, ze staat middenin de maatschappij en overlegt met overheden en regelgevers, ze heeft contact met klanten die willen veranderen. Wat we nu nodig hebben, is consequente, coherente actie van alle belanghebbenden. We hebben risico-identificatie en kwantificering nodig. We moeten de risico's vertalen in de juiste pricing van producten en budgettering van organisaties. Dit is preventieve, proactieve financiële bijstand in plaats van traditionele financiële hulp na rampen, die niet doeltreffend en ontoereikend blijken te zijn. Burgers, bedrijven en lokale overheden blijken onvoldoende in staat om proactief actie te ondernemen om hun risico's te beheersen.

De financiële sector is van oudsher goed in het dragen en overdragen van risico's. Verzekeringsdekkingen en preventieve adviezen helpen om schade te voorkomen en sneller te herstellen na grootschalige impact. Het niet-verzekerde deel van verliezen leidt tot macro-economische kosten. Er is dus een beschermingsgat, voldoende indicatie dus om risico -privé- en verzekeringsmodellen te heroverwegen. Niet alles is te verzekeren.

Gedragverandering zal deels risicogestuurd zijn. Dit is in de financiële sector een belangrijke motivator die dingen in gang kan zetten, want de risico's zijn niet meer onder stoelen of banken te steken. Het klimaatprobleem kan voor stevige verliezen zorgen in de Nederlandse financiële sector. Uit een klimaat-stresstest van De Nederlandsche Bank (DNB) van oktober blijkt dat Nederlandse financiële instellingen 49 tot 159 miljard euro aan vermogen kunnen kwijtraken. Dit komt doordat zij bijvoorbeeld grote belangen hebben in sectoren die veel CO₂ uitstoten.

Daarbij zijn drie risico's te onderscheiden die voor uw vak steeds belangrijker worden als verzekeraar. Denk aan fysieke risico's van extreme weersomstandigheden die in de nabije toekomst steeds vaker zullen voorkomen, berekende het KNMI, zoals enorme hagelbuien en zelfs overstromingen. In Houston, dat vorig jaar zomer getroffen werd door orkaan Harvey, was 80 procent van de mensen niet verzekerd. Voor de bevolking een desastreuze ramp maar voor de verzekeraar minder erg, want die hoeft dan niet uit te betalen. In Nederland zijn de meeste mensen wel verzekerd, dus met extra grote hagelbui of anders zijn ook de risico's voor verzekeraars op het uitkeren van schadeclaims. Dit hangt ook samen met het tweede risico, de aansprakelijkheidsrisico's.

Ten derde zijn er transitierisico's. Dit zijn risico's die we lopen in een wereld waar de duurzaamheidstransitie succesvol is of juist te traag gaat. Op macroschaal is dat eerste scenario verre te prefereren. De kosten zijn hoog, maar de klimaatschade die we daarmee voorkomen is vele malen groter. Bij dit laatste loopt de sector het risico dat beleggingen of leningen minder waard worden. Bijvoorbeeld doordat ze teveel uitstaan in fossiele brandstoffen die minder waard worden, de zogenoemde *stranded assets*.

Daarnaast komen steeds meer burgers en organisaties in beweging vanuit hun verantwoordelijkheidsgevoel. In de jaren negentig waren het vooral de 'groene gekkies' die zich zorgen maakten om het klimaat. Tegenwoordig zijn steeds meer mensen zich bewust van hun gedrag, als burger en als consument. Hetzelfde geldt voor bedrijven en

financiële instellingen. Je kunt zeggen dat hun morele kompas steeds meer wordt gevoeld en dat er steeds vaker bepaalde keuzes worden gemaakt vanuit het creëren van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Denk bijvoorbeeld aan de missie van Triodos Bank of ASN Bank.

Kortom: er is eigenlijk geen reden om niet aan de slag te gaan. Niet vanuit de risico's, maar ook niet in het creëren van win-wins en vanuit maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel. Dit dachten ook de leden van de Spitsbergenexpeditie na afloop, op grond waarvan zij de Spitsbergen Ambitie hebben gelanceerd.

In totaal hebben nu vijftien financiële instellingen zich gecommitteerd om -49 procent CO₂-reductie voor 2030 te bewerkstelligen met hun financieringen en beleggingen. Naast Aegon en a.s.r. staat ook Achmea op die lijst van vijftien. Om dit te bereiken gaan de instellingen binnen twee jaar starten met het meten en extern rapporteren van de klimaatimpact van alle financieringen en beleggingen en hierop sturen gerelateerd aan de scenario's van het wereldklimaatpanel IPCC. Deze scenario's schetsen een beeld van de wereld als de temperatuur een aantal graden stijgt. Je kunt een methodologie ontwikkelen waarbij je als verzekeraar per investering kijkt of je op het pad van een 1,5-graden-scenario zit of op een 6-graden-scenario. De zogenoemde *science based targets*. Op basis daarvan kun je bijsturen door je portfolio en balans anders in te richten.

De Klimaatop in Parijs was echt het omslagpunt voor de financiële sector om met klimatrisico's aan de slag te gaan. Er was opeens een urgent gevoel en de financiële risico's die gepaard gaan met klimaatverandering werden voor het eerst in kaart gebracht door DNB en financiële instellingen. Daarna is het bewustzijn alleen maar toegenomen. Laten we hopen dat het afgelopen IPCC-onderzoek en de DNB-klimaatstresstest een nieuw kantelmoment is voor nog veel meer urgentie waarin bewustzijn omgezet wordt in echte acties. ■

 Actuarieel Instituut®

Actuarieel Rekenen:

de complete en compacte beroepsopleiding die de basis legt voor het kunnen maken van actuariële berekeningen.

START
dinsdag
5 februari
2019

www.ag-ai.nl/actuarieelrekenen